

RELAȚIA,ȘTIINȚA ȘI TEHNICA ÎN VIITORUL EUROPEAN NOI PERSPECTIVE PENTRU ÎNVĂȚARE ÎNTR-O SOCIETATE DEMOCRATICĂ

Este învățarea umană nelimitată? Cum putem noi învăța mai mult și mai bine, din punctul de vedere al societății cunoașterii? Care este impactul noilor tehnologii asupra proceselor de învățare? Cum se va menține echilibrul dintre scopuri și mijloace, când concentrarea asupra mijloacelor riscă să treacă cu vederea cea mai importantă chestiune, anume aceea a scopurilor învățării? Oare societatea industrială a devenit o societate studioasă, după cum s-a anticipat în anii '80 și '90, ?

Comunitatea educațională este preocupată de aceste întrebări în pragul noului mileniu . Pentru unii autori, învățarea pare să fie atât o șansă cât și o provocare . Întrebarea pe care acești autori și-o pun este de ce omenirea nu își folosește întregul potențial de învățare pentru a îmbunătăți condiția umană, pentru a elimina războaiele, analfabetismul, sărăcia, excluderea socială, corupția, intoleranța, rasismul, xenofobia etc.

Evident, soluții pentru aceste probleme ale civilizației se pot găsi nu numai în oportunitățile de învățare. Totuși, multe din aceste probleme pot fi evitate sau diminuate printr-o învățare mai eficientă. Motivul este că, în ciuda cercetărilor intense, în special în a doua jumătate a secolului al XX-lea, învățarea rămâne unul dintre fenomenele umane cel mai puțin cunoscute.

De la bun început s-au ridicat probleme similare cu cele de mai sus. Fără a se efectua o cercetare sistematică asupra procesului de învățare, această preocupare a apărut spontan, ca un numitor comun al diferitelor activități. În mod inevitabil, chestiunea învățării a fost permanent reluată la diverse seminarii, ateliere de formare sau în cadrul inițiativelor pedagogice. Două sunt aspectele care au atras în mod deosebit atenția echipelor de experți și practicieni:

- scopul și mijloacele învățării;
- învățarea traiului împreună cu alții;

În ceea ce privește primul aspect, concluzia a fost că învățarea implică nevoia constantă de un cod normativ, un punct de referință sau un limbaj comun pentru reglementarea situațiilor de zi cu zi.

Al doilea aspect reia unul din cei patru piloni ai învățării umane propuși de Raportul Delors, și anume învățarea traiului împreună. Deși există un larg consens în privința acestei forme de învățare, o prioritate pentru noul mileniu, conținutul sau operațional este destul de vag. Cu excepția câtorva

cercetari inițiate de Biroul Internațional al Educației, discuțiile asupra acestui subiect au rămas generale și abstracte.

S-a încercat să se identifice competențele, procesele și condițiile învățării traiului împreună în diverse contexte și cu diferiți jucători. Concluzia principală în acest sens este existența unui anumit tip de învățare, un proces natural care trebuie organizat sistematic în raport cu principiile drepturilor omului.

Esențialmente, învățarea traiului împreună difera de alte modele de învățare cuprinzând trei tradiții principale:

---învățarea prin transmiterea cunoștințelor (tradiția empirică a lui Locke);

---învățarea prin instruire (tradiția behaviorista, de ex., Skinner);

---învățarea prin construirea cunoștințelor (tradiția psihologiei constructiviste):

--prin asociere (Gagne Bruner):

---prin punți cognitive (Ausubel);

---prin asimilare și acomodare (Piaget);

---prin coacțiune (Doise);

---prin interacțiune (Giordan).

De fapt, ultimile două abordări marchează trecerea de la constructivism la învățarea socială și la un model non-organizațional.

Piramida învățării în noul context European cuprinde:

a) învățarea experiențială;

b) învățarea colaborativă;

c) învățarea prin acțiune;

d) învățarea contextuală.

În acest context, învățarea traiului împreună ar putea reclanșa dezbaterile asupra învățării umane. Fără a se da răspunsuri la toate aceste întrebări s-au subliniat cinci cai ale învățării traiului împreună:

a) Învățarea experiențială

Aceasta implică următoarele caracteristici de principiu „învățând”:

---elevii își urmăresc propria lor curiozitate și interese;

---ei învață prin experiența directă (învățând);

---profesorul/formatorul este mai degrabă un factor care ușurează sau

meditează învățarea decât unica sursă de cunoștințe;

---nu există o evaluare formală a învățării;

---elevii meditează asupra învățării lor ulterior;

b) **Învățarea colaborativă**

Aceasta se referă la o învățare socială și interactivă unde procesele de grup prevalează asupra învățării individuale. Din această perspectivă, activitățile au încurajat dezvoltarea mai multor aptitudini, cum ar fi:

--fixarea unui scop comun;

--munca în echipă;

--atribuirea unui rol fiecărui membru al grupului;

--stabilirea unei responsabilități împărtășite;

--stabilirea unei diviziuni a muncii;

--crearea resurselor comune;

--folosirea informațiilor fracționate (care trebuie puse cap la cap pentru atingerea scopului propus);

--capacitatea de a învăța unul de la altul și unul cu altul.

Strategia învățării în grupuri omogene

Învățarea în grupuri omogene este un proces de colaborare, de concentrare a cunoștințelor participanților pentru rezolvarea unei probleme sau finalizarea unei însărcinări. Această învățare include sprijinul mutual cognitiv și afectiv, astfel încât colegii devin adesea prieteni pe viață. De exemplu: pregătiți un număr de texte urmate de un set de întrebări referitoare la sensul celor citite.

Elevii trebuie să scrie individual răspunsurile, iar apoi, în perechi sau grupe de trei, să compare ce au scris. Dacă răspunsurile lor la oricare dintre întrebări diferă, elevii încearcă să explice de ce au răspuns în acel mod. Scopul este ca elevii să ajungă la un consens în ceea ce privește răspunsul cel mai potrivit.

c) **Învățarea prin acțiune**

Aceasta este un proces cu un scop bine definit, organizat, de regulă, sub forma unui proiect cu rezultate precise. Pentru a duce proiectul la bun sfârșit, formatorii/profesorii trebuie:

---să formuleze explicit scopurile învățării;

- să-i ajute pe elevi sa își aleagă propriile strategii de învățare;
- să-i motiveze pe elevii de așa maniera încât să-i determine să-și asume raspunderea pentru propria lor învățătura;
- să dezvolte un proiect concret care poate fi îndeplinit în întregime de către elevi;
- să încurajeze o creștere gradată a independenței elevilor
- să-i lase pe elevi să-și înțeleagă propria lor acțiune prin reflecție(învățarea prin practică reflectivă.

d) Învățarea contextuală

Aceasta presupune integrarea constantă a educației unui individ în sistemul de referințe tehnice, culturale și civice ale grupului, comunității sau societății careia îi aparține sau cu care se identifică. Pentru a stimula această educație substanțială, diverși factori angrenați au avut în vedere următoarele :

- să-i ajute pe cei care învață să-și formeze o imagine de ansamblu asupra scopurilor învățării și strategiilor de învățare
- să-i încurajeze pe cei care învață și să clarifice valorile și identitățile pe care ei și le asumă
- să folosească experiența și cunoștințele anterioare ale elevilor
- să-i încurajeze pe elevi să dezvolte, să testeze și să aplice noile experiențe în viața lor de fiecare zi
- să-i lase pe elevi să tragă propriile lor concluzii
- să susțină o viziune globală a societății

Învățarea traiului împreună cu alții este esențială .Se poate spune chiar că, indiferent de situațiile concrete, educația înseamnă educația pentru a trai împreună cu alții într-o societate democratică.

Din această perspectivă învățarea traiului împreună presupune abordarea competențelor esențiale pentru traiul împreună (în mod deosebit aptitudinile sociale si de viața) învățării traiului împreună ca o experiența de învățare permanentă diverselor sisteme de sprijin: școala, curriculum-ul formal si informal, comunitățile, întreprinderile și societatea civilă.

**Prof. VASILESCU GHEORGHE
COLEGIUL TEHNIC METALURGIC SLATINA – JUDETUL OLT**